

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana : Duminéc'a.

H. 542

Pretulu abonamentului :	Pretulu insertiunilor :	Correspondintele se se adreseze la Redactiunea dela
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu	„BISERIC'A si SCOL'A“
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ „ 50 „	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	Er banii de pnenumeratiune la
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	„TIPOGRAFI'A DIECESANA IN ARAD.“
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ „ 50 „		

Imbunatatirea dotatiunii pretiloru si invetiatorilor.

In timpul din urma s'a vorbitu multu in adunàrile nòstre bisericesci despre modulu, cum s'ar poté ameliorà dotatiunea pretiloru si invetiatorilor nostri. Caus'a n'a potutu inse obtiené o solutiune multiemitoria, pentru toti, pentruca fondurile, din cari s'ar poté ajutà, sunt inca in crescere, si nu potu satisfacé multeloru trebuintie, ér de alta parte poporulu nostru este seracitu si chiar ingenunchiatu in urm'a aniloru rei, si sub greutatea multeloru dàri si sarcini, ce are a le portà.

Cu totii voimu si dorimu inse o sòrte si stare mai buna. Nimicu mai indreptatitu, decât acésta dorintia. Deci daca in lips'a de medilóce nu ni s'a potutu ajutà in acésta privintia in mesur'a dorita prin sinódele si congresele nòstre, atunci nu ne remane alta cale, decât se cautamu si noi din partea nòstra ca se ajutam, a se dá acestei intrebàri intetitòrie o solutiune, carea se ne multiemésca pre toti, si prin carea se usiuramu si oper'a sinódeloru si congreseloru.

Se nasce acum intrebarea, ca de unde se apucamu lucrulu, si cu ce se incepemu?

Acést'a este tem'a, de carea voimu a ne ocupà astadi, si carea incercàmu a o resolví in cele ce urméza :

Esperienti'a ne aréta, ca sòrtea nòstra a pretiloru si a invetiatoriloru si preste totu a inteligentiei romane este stensu legata de sòrtea poporului. In urmare este pré naturalu, ca starea si sòrtea nòstra va poté deveni numai atunci mai buna, daca poporulu se va gasí in conditiuni mai favorabile, si daca noi cei chiamati lu-vomu ajutà prin sfaturile si invetiaturile nòstre a se ridicà la o stare mai buna materiala si morala.

Progresulu fiecarui poporu in cultura si civilizatiune, in virtute si morala este stensu le-

gatu si in mare mesura dependente de starea lui materiala.

Standu lucrulu astfelu, daca dorimu progresu si inaintare in cultura si morala, atunci astadi mai cu séma, in aceste timpuri grele, trebue se ne indreptàmu in mai mare mesura, decât pana acum, atentiunea nòstra, si se desvoltamu mai multa activitate intru ridicarea poporului pre terenulu economicu, ca astfelu buna starea lui realizata pre acestu terenu se devina o basa mai puternica, unu fundamentu mai siguru intru desvoltarea lui pre terenulu intelectualu si moralu.

Tieranulu nostru, nu incape nici cea mai mica indoiéla, are astadi mai multe trebuintie, decât ce avea in trecutu. Pre de o parte anii sunt rei, si darile s'au maritu, ér pre de alt'a elu însusi inca si-au inmultitu trebuintiele, ademenitu si chiar sedusu de multe ori de impregiuràrile timpului, in care traimu, si mai cu séma molipsitu de usiurinti'a si coruptiunea, ce pare ca tinde a luà dimensiuni totu mai mari in tóte clasele societàtii.

Popórele ca si ómenii singuratici numai atunci se gasescu in buna stare, si sunt capaci de progresu, daca venitele loru sunt asia de mari, ca se póta acoperí tóte trebuintiele, si afara de acést'a se le mai remana si unu prisosu pentru dilele negre, cari din nenorocire vinu pré iute si pre de multe ori atât asupra singurateciloru, ca si a popóreloru.

Trebuintiele poporului nostru nu le vomu poté imputiená, din cauza cà acestea crescu de sine si chiar fara voi'a nòstra cu mersulu lumii in cultura si civilizatiune. Totu ce avemu a face in acést'a privintia este a cautà din tóte puterile a desbinà pre poporu de unele datine stangace si de acele cheltuieli ruinatòrie, la cari lu-conducu nesciinti'a si undele coruptiunei si demoralisàrii, ce se ivescu si in unele parti ale societàtii nòstre.

In urmare daca voimu a ridicá poporul si prin elu a ne ameliorá si starea nóstra, atunci trebuie se avem o deosebita ingrigire si priveghiare, ca se-i *inmultim isvórelé de venitu*. Cu chipulu acest'a venitele lui devenindu mai multe si mai mari, elu si-va poté acoperi mai usioru trebuintiele, va poté realisa unu prisosn pentru dile negre, si *negresitu va dispune si de voia si de possibilitatea de a concurge in mesura mai mare la sustinerea si dotarea functionariloru si conducetóriloru sei*.

Poporul nostru este unu poporu eminentemente agricolu. In urmare tendenti'a nóstra trebuie se fia indreptata cu deosebire a-lu face atentu atât la o lucrare mai rationala a pamentului, cât si la ingrigirea si cultivarea diferiteloru ramuri impreunate cu agricultur'a.

Intre aceste ramuri ocupa de buna séma loculu antaiu economi'a de vite, asupra carei'a voimu a atrage astadi cu deosebire atentiunea preotimei si invetiatoriloru nostri.

Cu incepere dela 1 Ianuarie 1882 guvernulu austroungaru, din motivulu cá se puna stavila latirei bóle de vite a opritu pentru timpu nehotaritu si de buna séma indelungatu importulu de vite cornute din Romani'a si Russi'a. Nevenindu deci pre viitoriu vite din aceste tieri pre pietiele nóstre, pretiulu viteloru se va ridicá totu mai multu. Astfelu economi'a de vite va deveni totu mai rentabila. Pre de o parte vitele nóstre voru fi ferite de bóla, de pest'a bovina, ér pre de alt'a pretiulu viteloru ridicandu-se, ele voru aduce mari folóse tuturoru acelor'a cari voru sci sè-se folosésca din vreme de acésta mesura a guvernului, si voru cresce vite frumóse si sanatóse.

In astfelu de impregiurári economi'a de vite póte deveni unu isvoru de venitu tocma asia de insemnatu, séu dóra chiar si mai mare pentru tieranulu nostru, decât acel'a, ce-lu are din lucrulu pamentului. Pre langa acést'a vitele, si mai cu séma vitele cornute au o insemnatate fórte mare atât pentru lucrarea, cât si pentru productivitatea pamentului, mai cu séma astadi, cand pamentulu mai in tóte partile are trebuintia de gunoiu, spre a poté nutri cu succesu sematurile.

Dorimu deci, ca poporul nostru se fia incunoscintiatu de timpuriu despre acésta mesura a guvernului, pentru cá pre de o parte se póta si elu se-se folosésca, ér pre de alt'a ca se fia feritu de pagubele, in cari póte cadé din necunóscerea ei.

Acést'a am dori a se face cu atât mai vertosu, cu cât de buna séma speculantii voru inundá pietiele, ca se cumpere si adune vite cornute; ér tieranii nostri nesciendu cele ce au se

urmeze, si sedusi de pretiurile urcate, ce li-se voru oferí, si-voru vinde din vite, crediendu cá faeu negociu bunu, dar mai tardiu se voru tredi numai de odata, cá pretiurile s'au urcatu si mai multu, si astfelu nu-si voru mai poté cumperá nici vitele trebuintióse pentru munc'a campului. Daca inse poporul nostru va afla din vreme, ca s'a opritu importulu de vite din Romani'a si Russi'a, si va fi luminatu asupra urmariloru, ce le are acésta mesura pentru vitele nóstre indigene, atunci negresitu se va sci ferí de speculanti, si va poté se realizeze si elu unele folóse nu ne-insemnate din acésta impregiurare.

Éta deci o ocaziune bine venita pentru preotii si invetiatori nostri de a poté contribui cu sfatulu loru la imbunatatirea starii poporului incredintiatu conducerii si ingrigirei loru. Sunt multe apoi astfelu de ocaziuni, precum multe sunt si caile si medilócele de cascigu, cari se imbiia de sene omului inteligentu si cugetatoriu. Aceste cai si isvóre de venitu aduse la cunoscint'a tieranului potu se-i aduca apoi cele mai mari folóse.

Mari si multe sunt greutátile vietii de astadi. Aceste greutati nu se voru imputiená, dincontra tóte impregiurárele ne spunu, cá ele voru cresce.

Standu lucrulu astfelu se recere dela noi mai multa ingrigire si precautiune in tóte si mai multa priveghiare asupra ori carei miscári a poporului nostru.

Acum este timpulu iernii, timpulu, in carele tieranulu pauséza, dar totu de odata timpulu, in carele este chiamatu a-si face planulu si impartiel'a si a cugetá asupra modului, cum se-si arangeze lucrurile pentru vér'a viitória. Elu asculta acum bucurós sfaturi si invetiaturi, si astfelu preotii si invetiatorii nostri afla buna ocaziune a face atentu poporulu atât asupra mesurii de sus referitória la economi'a de vite, cât si asupra altoru impregiurari de mare insemnatate pentru desvoltarea lui economica, avendu totdeun'a in vedere, cá detori suntemu a ingrigi ca pre de o parte se desberamu poporulu de unele si altele datine stangace, ér pre de alt'a se-i creámu cât mat multe isvóre de venitu.

Acést'a detorintia ni-o impune atât chiamarea si positiunea, ce ocupámu, cât si amorulu propriu, si respective tendenti'a si dorulu nostru de a-ne creá o sórte mai buna, si a ne ameliorá dotatiunea, ce ne compete dupa servitiiele nóstre.

Lucrandu astfelu poporul nostru se va ridicá de buna séma la o stare mai buna materiala, si atunci se va ameliorá de siguru si starea si sórtea nóstra.

Acést'a este calea, pre carea mergendu vomu poté resolvi cu succesu cestiunea cea mare si

atât de întetitoria a ameliorării dotatiunii preoților și invetiatorilor.

Se privighiăm dăra neconținutului asupra vieții și a asupra ori carei mișcări a poporului nostru, se-i fimu totdeună la îndemână cu sfatul și invetiaturile noastre, se-i ajutăm, ca să se ridice la bună stare, și atunci putem fi siguri, că bunăstarea lui va fi bunăstarea noastră.

Regularea cântului bisericesc

și

„Psaltichi'a bisericésca“

asiediată în note muzicale

de

Silvestru Morariu Andreeviciu

Archimandritu consistorialu și vicariu Archiepiscopalu.

Regularea și îmbunătățirea cântului bisericesc, este cea mai nouă care preocupă în mod serios atențiunea prelatilor bisericii române ortodoxe în România liberă cât și în Austro-Ungaria. Și nu fără cuventu. Biserica creștină îmbrăcându-mă mai toate artele omenești, ea a căutat ca și pe calea simțurilor se redice pre omu la Dumnezeu. Artă muzicală, cu deosebire, are puterea farmaceutică de-a atrage și a ține pe creștini în biserică. Muzică vocală în biserică s-drobesce și umilește inimă, și totodată o înveselește și o înalță către Dumnezeu!

De aceea Sântii Părinți simțira chiar delă începutu importanță cântărilor bisericesci. Succesul ce-lu obținuseră gnosticii, arienii și alți eretici prin poezia și muzică bisericésca, prin ajutorul cărora răspândeau în popor invetiaturile lor cele eretice, fu paralizat de biserică numai prin aceea, că ea a știut se opuna cântărilor și imnelor eretice, cântări și imne ortodoxe de unu coloritu mai frumos și de o vervă poetică multă mai mare! Școlă teologică din Edesa, a bisericii naționale din Siria, a obținut rezultate neperitabile în imnologia sacră, care în secolul VIII ajunsese epocă sa de înflorire. Atunci au traitu cei mai mari poeți și cântăreți bisericesci: Ioan Damascen, Cosma, Teodor și Iosif Studitul, Andrei din Creta etc. a cărora imnuri și ode ornăzau toate serbătorile imperiale și a-le Maicii Domnului de peste an, lauda și marescu prin epitete splendoroase personajelor sântilor!

Toate acestea cântări, precum și întregu serviciu divin, delă vechea biserică resarită, le-a adoptat și biserică noastră română.

Astăzi însă cântul în biserică noastră a ajuns în perfectă decadentă, putem dice, în

anarchia. Cântăreții cei mai mulți s-au îndepărtat cu totul delă adevăratele melodii religioase, și cântă care cum i vine la gură, în cât putem dice cu tot dreptul, că această este primă cauză, care a provocat răcirea și înstrăinarea poporului de biserică. Biserica a pus în gură cântăreților cuvinte pline de sens și idei sublime, și cântarea trebuie să corespundă cu sensul vorbelor, fără a-o sugrumă prin accentuări nerationale.

Daună necalculabilă ce urmăzează din decăderea și neglijarea cântului bisericesc în respectul religiosității și a moralității poporului, a servit ca impulsu unor ierarhi vrednici ai bisericii noastre, ca să se ocupe cu seriozitate de reformarea și îmbunătățirea cântărilor bisericesci. În scopul acestui repausatului Episcopu Genadie, de Argesu, pasind în urmele dascalului Macarie și a cântărețului Anton Panu, publică în an. 1875 „*Albina muzicală*“, cuprindindu-podobiile glasurilor și alte cântări serbatoriale pe note de psaltichie.

Dar pe cât noi știm, până acuma, singură opera meritorie de cântări bisericesci în limbă noastră este: „*Psaltichi'a bisericésca*“ asiediată în note muzicale de Înaltu Preasântitul Domnului Archiepiscopu și Metropolitu alu Bucovinei, *Silvestru Morariu Andreeviciu*, pe când încă era archimandritu și vicariu archiepiscopalu.

Acastă carte, tipărită la anul 1879 în Viena pe spesele fondului religios alu Bucovinei, asupra careia voim a trage în deosebi atențiunea cântăreților bisericesci, a preoților și a invetiatorilor nostri, — are două părți: una teoretică sau introductoare și altă partea practică.

În partea primă, împărțită în 14. §§. autorul tractăză întâiu despre conceptul psaltichiei bisericesci, despre felurile cântărilor bisericesci, din care unele sunt *melodice*, care se cântă de unu însu, ér altele sunt *armonice*, care se intona în acordul muzical de mai mulți însi. Arătându apoi însușirile cântărilor bisericesci, care se cuvine a fi: *evlavioasă*, *inteligentă* și *bine articulată*, autorul trece la explicarea tonurilor și a notelor muzicale. Cu unu cuventu, partea această servește ca manuducere sistematică întru deprinderea și executarea cântărilor bisericesci cu ajutorul notelor.

În partea a doua, partea practică, se cuprind cele opt glasuri cu troparele și podobiile lor, axiomele (irmoșele) duminecelor și a serbătorilor, toate puse pe note liniare. — Afară de acestea, partea această mai cuprinde încă: cheruvicul (glasu VIII), cuminecătorea (pricésna, glasu V); unele cântări deosebite la renduială de seră, la utrenie polieleulu, la liturgie antifonele etc.

Din acestu micu prospectu, asupra „Psaltichiei bisericesci“ credem că cei interesati vor întielege importantia acestei opere, unica pana acum in felulu seu la noi. Noi in deosebi adresamu rugamintele catra Preasantitii Episcopi eparchiotti, ca cercetandu cartea acést'a in respectulu melodiiloru, se-o introduca apoi ca manualu in institutelu pedagogice si teologice, pentru a-se curmá odata anarchi'a si neregularitatea, ce se obsérva in cantarile bisericesci.

Ér Preasantitului Domnu Archiepiscopu si Metropolitu Silvestru Morariu Andreeviciu, i adresamu respectuoésele nóstre multiamiri pentru solitudinea cu care a preintimpinatu lips'a unui manualu de cântari bisericesci, atât de multu simtita pentru cantaretii bisericiloru nóstre!

Religiunea si materialismulu modernu.

(Continuare.)

Dar nu numai consciinti'a, ci precum arata combatentii materialismului, unu siru intregu de manifestatiuni atât in viati'a spirituala, cât si in cea organica, vor remané pururea enigme nedeslegate pe temeiulu teoriiloru materialiste. Si anume: Din cunoscutele elemente chimice in materi'a curatu organica se afla numai 4 sau celu multu 5—6. Natur'a asiadar eschide cu deseversire in lumea organica cooperarea celoralte elemente chimice, a caroru domeniu exclusivu este lumea neorganica. Mai adaogandu apoi la acést'a, că pe cand plant'a si-trage nutrementulu seu din insesi elementele chimice, pe atunci organismulu animalicu reclama asia felu de materii, cari in óre-care organismu deja s'au prefacutu in materia organica. Si aceste manifestatiuni nu se potu de felu esplicá numai prin lucrarea mecanica a fortieloru naturali.

Daca in natura tóte lucrurile sunt rezultatulu combinatiuniloru chimice si a actiunei mecanice a fortieloru naturale, cum sè intempla atunci, ca aceleasi materii, care disolvate prin mórte, in urmarea legiloru chimice, in organismu ele limitéza si chiar modifica legile fisice si chimice? Terminata odata amestecarea chimica, atunci incéta si procesulu chimicu. Pe cand in viati'a organica procesulu este continuu si nou. Acést'a inca probéza că la fiintiele organice lucréza inca si alta putere, nu numai chemismulu. Inca si imprejurarea acést'a militéza in contra materialismului, că de si chemistulu e capabilu a descompune ori-ce materie organica in partile sale, dar a-o compune din aceste parti, elu este cu deseversire incapabilu; apoi, dupre Liebig, sintes'a in chemia justifica analis'a.

Dar presupunendu, că óre-cand sciinti'a va fi capabila de-a produce materii organice cu ajutoriulu chimiei, conformu pretensiuniloru materialismului, prin acést'a inca nici pe departe nu va fi esplicatu modulu cum se unescu, spre a formá organismulu viu variele materii organice, prin influintiele fisice si chimice, si cu atât mai putinu va fi esplicatu acelu fenomenu, că unirea acestoru materii, la óre-care anumita planta ori animalu, se face pururea dupa acelaasi tipu, care remane permanenta si neschimbatu de si partile materiale se schimba continuu. La producerea fiintieloru organice materialistii au adoptatu teori'a lui Darwin, despre *generatiunea spontanea*, că adeca fiinti'a organica nasce din cea neorganica. Dar pana astadi zadarnice sunt tóte incercarile loru de-a intari cu dovedi opiniunea acést'a, pe cand, axioma: „*omne vivum e vivo*“ remane adeveru neresturnabilu.

Ca materialismulu se póta esplicá viati'a organica din influinti'a fortieloru chimice si naturale, mai antaiu ar trebui se fie capabilu a produce cu ajutoriulu chimiei fiintie organice si a esplicá procesulu loru vitalu numai din legile fisice si a-le chimiei. Dar acést'a fiind imposibilitate absoluta, cu tóta dreptatea se póte imputá materialismului, că la esplicarea naturii organice confunda efectulu cu caus'a din care deriva, si că opusu cu regul'a logiceii elu deriva unitatea armonica din o multitudine compusa. Din contra, sciinti'a adeverala nu póte ca se nu recunósca, că afara de procesulu chimicu si actiunea fortieloru naturale, mai lucréza inca si o putere organisátore, unu factoru conducatoriu, si primordialu, *primum agens*, care concepe si dirige desvoltarea vietii organice.

Dupa acésta teoria, aplicându-o la omu, creerii nu sunt produsi din combinatiunea partiloru materiale din care constau, si nici nu actiunea fisica a creerului sau a sistemului nervosu produce cugetarea, ci intorsu, caus'a organismului, si a deosebiteloru actiunii vitale, ce le seversiescu in organismu singularele organe, trebuie se-o cercamu in fiinti'a omului, in aceea invisibila putere vitala, care cu ajutoriulu fortieloru chimice si fisice creaza tóte organele trebuintiosa la functionarea vietii animale, si care tinde omului tóte facultatile necesare pentru a fi omu, adeca: *fiintia inteligenta, spirituala*. Cu alte cuvinte: Omulu nu nasce din influinti'a fortiei electrice, nici din combinatiunea chimica, precum nici din actiunile acestora, ci togmai din contra, in omu sau, mai bine, in fiinti'a omului trebuie se cercamu caus'a, carea ca putere creatóre si organisátore dirige spre unu scopu hotaritu actiunea fortieloru chimice si fisice.

Cât de putinu se potu esplicá fenomenele

vietii organice numai din actiunea fortierelor chemice si fizice, o dovedesce si imprejurarea ca toti fisiologii, cari au combatutu existinta a unei puteri vitale deosebita, ca pe o hipotesa contrara sciintiei, in esplicarea vietii organice ei sunt constrinsi a recunoaste ca in viata organica lucrăza unu astfelu de factoru, care in lumea neorganica nu se gasesce. Prin acest'a dar, insisi naturalistii marturisescu ca formarea vietii organice nu-o potu esplica chemicesce si fisicesce numai, ci, ca aci mai lucrăza inca si o cauza necunoscuta, care nu se cuprinde in domeniulu chemiei si alu fizicei. Dar celu mai plausibilu argumentu in contra materialismulu este viata spirituala a omulu si centrulu acestei vietii: *consciinta*.

Tote partile materiale, care constituescu organismulu omenescu si creerii in organismu, in decursulu timpulu se schimba, se modifica, inse omulu in fiinta sa remane totu care a fost mai nainte. Faptulu acest'a dovedesce, ca afara de mass'a de materie, care formăza organismulu, si care continuu se schimba, este ceva *stabilu*, independentu de schimbarile elementelor materiale, care astfelu nu pôte fi rezultatulu combinatiunei lor. Totu asia de energicu pledăza in contra materialismulu nesuinta si capacitatea morala a omulu, de-a se ridică peste necesitatile vietii fizice si, dominand placerile sensualismulu, a-se apropiă de celu mai inaltu idealu, de idealulu spiritualu, inaintea caruia elu se inchina cu respectu!

(Va urmă.)

Consecinta de ale gravitatiunei universale *)

Das Wissen ist die nüberwindlichste Macht, es ist die Macht des Friedens.
G. Ludw. Reichenbach.

Trecut'au timpurile funeste, cand omulu nu dispunea de ratiunea sa, ci trebuia se dica paretelui ca e negru, cu tote ca era albu; imprasciatu'au din faci'a pamentulu negurile fiorose, ce opriau binecventarile ceresci dela ochiulu muritoriului; frantus'au si falsele sigiluri, cu cari pontificii Romei cutezau se inchida omenimei portile ceresci! Multiamita schintelei divine ce conduce pre omu, ca prin activitate neobosita ajunseramu se supunemu speculatiunei tot ce pôte veni in contactu directu sau indirectu cu simtirile nostre! Multiamita lui Baco de Verulam ca ni-a aretatu calea pre care mai usioru potemu ajunge la adeveru! Spiritulu liberu cautu in giuru de sine si vede *lucruri*, cari producu asuprai atare actiune. Elu nu se multiamesce numai numindule *corpuri* ci intreba de unde santu, si de unde vinu? Dar intrebările de felulu acest'a formara si pôte ca vor formă

*) Conferinta publica, tinuta de autorulu in 12/24 Dec 1881, in localulu institutulu ped-teologicu din locu.

timpu indelungatu meru de cërta intre metafisicii, din cauza ca omulu este fiinta marginita. Primele concepte ce ni-le facemu despre corpuri santu *marimea, forma si nepenetrabilitatea* lor. Vedemu apoi ca corpurile se misca, dar miscarea aceea nu o potemu pricepe ca proprietate inascuta a materiei ci trebae se cautamu caus'a ei afara de dens'a. Videmu ca doi picuri de apa se apropia si formăza numai unulu; videmu ca ferulu trage catra magnetu, ca petr'a cade spre pamentu, daca o lasamu din mana; scimn ca planetii se misca in giurulu sòrelui, asemenea sateleitii, adica lunile in giurulu planetiloru lor; dar care este caus'a acestei vederi? Nimene nu scie! Daca se misca unu corpu catra altulu dicemu, ca intre corpurile acele exista *atractiune*, la din contra *repulsiune*; dar caus'a acestoru fenomene totusi remane misteriu, ca ci simtirile ni-spunu numai despre existinta actiunei, despre marimea si modificarile ei; deducemu inse de aici, ca trebae se existe o legatura generala neveduta, care nu cuprinde numai pre tote corpurile câte exista, ci se estinde si asupra tuturoru partiloru, ce formăza pe fia care corpu. Legatur'a acest'a magica, fiinta acest'a enigmatica ce nisuesce, ca fia care atomu alu materiei si fia care corpu se traga catra sine pre tote cele alalte, o numim *fortia* a corpulu respectivu, si asta o facemu pentru-ca se ni-potemu inserna actiunile sale vizibile; de aici apoi cu ajutoriulu observatiuniloru pure si nepreocupate scrutamu din secretele firei atata, cât a voitu creatoriulu se admita pentru spiritulu omenescu.

Fortiele cu care lucrăza corpurile spre olalta santu de doue feluri: unele lucrăza numai in sfere de totu restrinse, intre atomii aceluasi corpu, ér altele se estindu in departari mari pana la corpuri, pre care abia le potomu vedé. Fortiele de felulu primu le numim *fortie molecularie* si aceste santu in prim'a linia caus'a gruparei corpuriloru in solide, fluide si aerose; celelalte se numescu *atractiune universală* „*gravitate universală*“ sau mai pe scurtu „*gravitatiune*.“

Cu permisiunea onorabilelui auditoriu me voiu incercă de astadata se analizezu fortiele de felulu alu II-le, adica gravitatiunea universală, se areta influinta enorma ce o are asupra globulu nostru presentu si asupra venitoriulu seu, considerendu-ni-lu pre acest'a ca membru alu universulu.

Pamentulu nostru consta din multime de particelle materiale; in fia care particella exista atractiune moleculara. Déca ni-cugetamu intr'un'a pre tote particellele materiale, atunci este usioru se ni facemu idee si despre sum'a tuturoru atractiuniloru molecularie; asia dara intielegemu si aceea, ca tote atractiunile molecularie au formatu o singura fortia atragatorie, care si-are de resiedentia centrulu pamentulu si care de acolo operăza in directiunea radiulu pamentulu asupra tuturoru corpuriloru ce le afla in cale, nisuinduse a le trage spre acelu centru. Ca se intielegemu ast'a mai usioru, ni-aducemu aminte, ca ori ce corpu lasatu liberu cade spre centrulu pamentulu. Scimn apoi si aceea ca unu corpu cadietoriu se misca in calea sa cu atatu mai rapede, cu cât cade prin spatiu mai mare. Esperientia ni arata, ca daca unu corpu cade liberu prin atare spatiu in timpu de 5 secunde, atunei la capetulu secundei a cincea va avé iutiala de 5-ori mai mare de cât la capetulu celei de antaiu; si érase totu esperientia ne invatia ca acelu corpu cadietoriu percurge in doue

secunde spatiu de 4 ori mai lungu de cât intrun'a, apoi in trei secunde spatiu de 9 ori mai lungu de cât intrun'a, in 4 de 16-ori, in 5 de 25-ori mai lungu etc; sau, cu alte cuvinte, corpula cadietorii percurge in secund'a a II-a de 3 ori mai lungu spatiu de cât in cea de antaiu, in a III-a de 5-ori, in a IV-a de 7-ori, in a V-a de 9 ori mai lungu de cât in cea de antaiu etc. Adeveturile aceste ni-su cunoscuta la toti de si unii le cunoscemu de atari sub o forma, ér altii sub alt'a. *Scopulu ni-este adevéru*; càile pre care ajungemu la densulu forméza numai partea secundaria.

Cu adevéru de acestea onorabilu auditoriu s'a infrumsetiatu omenimea pana aprópe in timpurile nóstre. Savantii esperimentatori au cercatu multime de esemple referitórie la intial'a si timpulu necesaria la caderea libera a corpurilor, dintre cari esemple, unulu ni-arata, cà unu corpu ce s'ar aflá in departarea lunei dela pamentu ar cadé pre pamentu in timpu 2^h 27' si 22". Dar la esemple de acestea s'a presupusu cà *forti'a de atractiune a pamentului are pretindenea aceeași taria sau intensitate* si (vedi bine cà asia e ambitiunea pamenténului) nu au aflatu ómenii lucru demnu *se admíta si altoru corpuri din universu totu asemenea forti'a atragatoria*. Dar de unde tie omule atâtá cutezare?! Unde ti-su dovedile, cari te plenipotentiéza se denégi corpurilor ceresci forti'a atragatoria? Constatatus'a cà pamentulu este abia unu firu de nasipu in oceanulu inmensu alu infinitului, si óre apoi ce esci tu, carele facia de universu esci mai pucinu de cât unu infusoriu facia de picurulu de apa, lumea lui? Intru adevéru bagatela se pare intrebarea ce a pusu-o Columbus nedemnului seu juriu! Ne miramu toti de poterea aburelui si nu pricepem de ce nu av aplicatu-o ómenii mai de multu! Ce lucru miraculosu erá se fi pusu omulu doue metale heterogene in contactu si astfelu se fi produsu electricitatea... telegrafu...! Multe suntu de natur'a acést'a, intru adevéru lucruri mici la aparintia, dar totusi grele de deslegatu! Ce nu ar fi facutu Alessandro celu mare, Iuliu Caesar si Napoleon I. daca pre acele timpuri ar fi fostu cunoscute minunatele nóstre rezultate ale scientieloru! — Meritul este acelu ce a facutu oulu se stée in capu, a celui ce a constatat si aplicatu mai antaiu forti'a aburelui etc. etc.

Barbatulu, carele a deslegatu definitivu legea despre atractiune, adeca gravitatea universale, a fost *Isaac Newton*, unu nume de care trasare totu omulu dedatu a se convinge din date positive.

Dómnelu si Domniloru! Cugetu cà ve va interesa, de aceea ve si prezentezu aici câteva schitie din viéti'a acestui mare barbatu, pre care nu l'a ajunsu, de cum intrecutu vre unu moritoriu. Isaac Newton s'a nascutu la anulu 1642 Decembre 25 in satulu Woolsthorpe din Angli'a, cevasi spre miadiadi dela orasiulu Grantham. Dintre biografii sei unii sustienu cà s'ar fi nascutu chiar in nóptea, cand a repausatu Galileo Galilei. Fiind in etate de 18 ani s'a inscrisu la universitatea din Cambridge ca elevu ordinariu, inse fara ca se fi avutu preparatiunile, care de altmentrea se recereau dela elevii acelu institutu renumitu. Póte chiar lips'a acést'a de cultura lucrá cu efectu asupra spiritului seu. Elu ce e dreptu nu avú cunoscintiele preparative, dar nici nu avú se se lupte cu prejudetie; nu invetiase nimicu, deci nici nu avea ce se uite; spiritulu seu putea amblá liberu, càci nu cunosea pedeci, pre cari cu tóte estea le

invinse. Inca dela inceputulu studiiloru universitare si-indreptá atentiunea spre matematica, avendu de scopu se coréga prin matematica erorile astrologiei, carea pe atunci avea multi partisani. Operele lui Euklid le puse la parte, càci cuprinsulu loru lutiunea de adevéru pe care trebue se-lu póta pricepe totu omulu sanetosu. Se apucá de geometri'a lui Descartes, de aritmetic'a infinita alui Wallis, de operele astronomice ale lui Kepler etc. cetindule pre tóte cu de ameruntulu si facandusi din tóte notitie, pre care le pastrá pana la mórté. Spiritulu seu strordinariu escitá curiositate, si in multi contemporani admiratiune. De aceea la anulu 1669 lu-vedemu denumitu de profesoru alu matematiciei la universitatea din Cambridge, care locu onorificu ílu si pastrá cu demnitate pana la anulu 1695; atunci deveni presiedinte alu numismaticiei din Londra, unde functiuná pana la 27 Martie 1727, cand muriu betranu de 85 de ani.

(Va urmá.)

Cuventare

pentru dominec'a vamesiului si a fariseului.

Dedicata Prea Santiei Sale Ilustrissimului Domnu **Ioanu Popasu**, Episcopulu Caransebesului.

Fratiloru! Sant'a evangelia de astadi nu ni infatioséza vreun'a din minunile Domnului. Dar nu ni presenta nici gresieli usioru corigibile, ori slabitini omenesci pre cari lumea e gata a le iertá in graba, ori retaciri, ce s'ar potea indreptá cu inlesnire. Ci din contra St. evangelia de astadi ni pune inaintea ochiloru unu pecatu dintre cele mai grele, o patima dintre cele mai urite si detestabile. Mai multu inca! Ea ni infatioséza isvorulu tuturor pecatelor: trufi'a. Doi ómeni, dice, au intratu in biserica se se róge, unulu fariseu si altulu vamesiu. Rogatiunea se nasce in peptulu nostru din cunoscintia nepotintiei nóstre si recunoscerea a tot puterniculu Ddieu. Strigarea unui sufletu sdrobitu dupa ajutoriu mai inaltu, cerea de daru si binecuventare, si aceste primite, multiamirea ferbinte pentru dobandirea loru, — acést'a numimu noi rogatiune. Fariseulu inca se róga, càci multiamesce lui Ddieu. Cum multiamesce inse elu? in multiamirea sa elu se inaltia, se lauda fara sfiala pre sine si defaima pre ceialalti ómeni. Auditi numai glasulu gretiosu alu îngâmfarei: „*Dómné multiamescu-Ti*, dice elu, *cà nu sum ca ceialalti ómeni*. etc. Mai audit'a cineva rogatiune hulitória ca si acést'a? Si cine o rostesce pre ea? cine e asia de impetritu, de indobitocitu ca se profaneze in asia chipu santulu conceptu alu rogatiunei? Trufi'a carea a facutu din ángeru deavoli si din ómeni chiamati la fericire, mostenitori Gheenei! Iubitiloru! Pentrucá trufi'a este unu pecatu de frunte, pentrucá in dilele nóstre sunt multi nenorociti, cari patimescu de acést'a cumplita si daunósa bóla, vi voiuri vorbi astadi despre reutatea pecatului trufiei. Fiti cu ascultare!

Ori cum se se numéscu pecatulu, pecatosulu simte greutatea lui. Consciintia ílu aduce mai timpuriu ori mai tardiu la acést'a! Desfrenatulu ori cât se se laude cu pecatulu seu, o face numai ca se-si adórma consciintia. In órele de tresvia inse, in acele mominte de pace interna, candu patim'a sa dórme si pornirile trupesci satisfacute nu se mai improtivescu simtieminteloru nobile, atunci consciintia

ai-radica glasulu seu si elu rosiesce de faptele sale. Pre lacomu ilu stapanesce setea nestemperata dupa avutii. Elu se ostenesce, elu suferé fôme si sete, rabda frigu si caldura si nu alege mijlócele intru a castiga ca se aiba si totu mai multu se aiba. Dar la capetulu vietii óre de ce tremura elu? De ce suferé chinurile iadului inca pre patulu seu de mórte? Vócea firei calcate in pitióre, consciint'a s'a destéptatu, fratiloru, in elu si-lu mustra infricosiatu, càci nu si-a sciutu agonisi averi neperitórie, averi pre cari se le ié cu sine in vecia.

Mai tempuriu ori mai tardiu firea omenésca se destepta in fia care omu peccatosu, rechiemandu-si drepturile sale, numai in trufasiu nu. Ascultati numai pre cei trufasi si veti intielege cà ei se privescu si se tienu pre sine a fi mai nobili, mai buni, mai drepti, mai sinceri decât toti ceialalti ómeni. Privindu inse la faptele loru veti cunósce fara greutate cumca cuvintele li sunt numai unu velu, cu care vreu se-si acopere fatiari'a. Ei in fapta nu iubescu pre nime nici chiar pre sine si pre ai sei cum se cade, vreu inse se tréca inaintea lumii de umani. Ei sunt dusimansosi, vreu inse se fia priviti de blandi, sinceri. Ei sunt pretensivi, vreu inse ca lumea se-ii privésca de modesti. Sunt îngâmfati pana la absurdu, vreau inse se tréca de umiliti. Ei ar voi se tienu in man'a loru slaba intrég'a lume, pentruca se o faca se li admire istetimea si priceperea si intieptiunea si poterea; totu deodata inse poftescu ferbinte ca lumea se-si inchida ochii dinaintea fapteloru loru si se-ii tienu de moderati, buni, pacinici, binevoitori.

Patim'a acést'a intru atata ii stapanesce pre ei incatu nu simtu nici nu vedu primejdios'a stare in carea se afla. Déca lumea ride de inchipuirea loru nemarginita, ea este malitiósa. Déca ómenii ii osandescu, sunt nedrepti. Mai marii, cand ii desconsidera din caus'a patimeiloru, sunt partiali. Semenii cand ii ocolescu sunt invidiosi. Supusii, cand ii despretiuescu, sunt nemultiamitori. Tóta lumea e rea, e plina de scaderi, e peccatós'a si nedrépta, numai ei nu. „*Eu nu sum ca ceialalti ómeni*“ dice trufasiulu ingamfatu. Chiar datorintiele si le implinesce mai bine. Lucrarile sale sunt unu modelu de sirguintia si pricepere. Avereá sa mai bine chivernisita decât la toti. Asia se mandresce, asia se lauda, asia se inaltia trufasiulu pre sine ensusi. Si patim'a i ucide consciint'a. Sufletulu lui cade din inaltimea curatienei si pentru totu de un'a se sterge din trensulu, ce erá nobilu, bunu, dumnediescu. Numai trufi'a remane in elu, numai ambiuniunea nebuna ilu stapanesce si hidós'a îngâmfare prorumpe in cuvintele hulitórie: „*Dómne multiamescu-ti, cà nu sum ca ceialalti ómeni, jafuitori, nedrepti, precurvari.*“ (Luca XVIII. 11.)

Vai! nenorocitul cum se degradéza pre sine ensusi inaltiandu-se! Iubirea de sine, nobil'a ambiuniunea ce a sadito man'a atotpoternica a Ddieirei in inim'a lui, ca se-lu indemne a fi bunn si dreptu si iubitoriu si prin acésta a se ferici pre sine si pre altii, in locu de binecuvantare i aduce blastemu, càci asia ne invétia Scriptúr'a: „*Trufi'a degradéza pre omu*“ (Prov. XXIX. 23.) si „*blastamatu e carele petrece in ea*“ (Sirah X. 15.)

„*Eu nu sum ca ceialalti ómeni*“ dice trufasiulu despre sine. Si intru adeveru asia e, elu e obositu de densii. Ceialalti ómeni se ocupa cu sine si cu afacerile sale. Trufasiulu ce e dreptu inca se ocupa cu sine mai multu decât se cuvine, dar se ocupa si cu altii si cu trebile loru. Pre acestea le judeca cu ne-

dreptate si devine clevetitoriu. Ceialalti ómeni pretiuescu inusurile bune si nobile ale deaprópelui, le iéu de prototipa si le imitéza, trufasiulu inse tóta anteietatea o pretinde pentru person'a sa, uresce pre omulu virtatii tocmai pentru virtutile sale si devine unu invidiosu. Ceialalti ómeni se ostenescu a-si cunosce slabitiunile sale, pentruca se se indrepte; trufasiulu inse le cultiva meru si le tainuesce fatia cu lumea simulandu virtuti si devine unu fatiarnicu mincinosu. Ceialalti ómeni miscati de compatimire dau mana de ajutoriu celoru nenorociti, trufasiulu inse trece rece pre langa nenorocirea loru, o deride adese si astfelu devine unu reutaciosu inpetritu. Altii binecuvanta, elu blastema. Altii se róga, elu hulesce. Altii mangae, elu despretiuesce. Altii grasscu de bine, elu osandesce. Altii cultiva in inim'a loru sentiulu de caritate, de umanitate, de mila, elu inse cultiva in lantrulu seu foculu necuratu alu patimei sale. In chipulu acést'a trufasiulu nu e ca ceialalti ómeni. A gandi numai la sine, a se lauda numai pre sine, a se inaltia numai pre sine, este o aplecare osebita a lui, despre carea dice Scriptúr'a ca blastamatu e carele petrece in ea!

Iub. A. Déca pre cóstele unui munte inaltu ar duce o cale comoda si voi ati vedea pre unu caletoriu, cà nu se folosesc de ea, ca se tréca de ceea parte, ci cà o ié preste stanci tiepisie si culmi inalte necalcate de pitioru omenescu, nu ca se scruteze natur'a séu se gaste frumsetiele ei, ci simplu ca se tréca de dincolo, ce ati dice voi despre unu astfelu de omu? Déca pre unu riu repede si latu ar duce o punte corespundietória si unu calatoriu nici n'ar bagao in sama, ci ar sari in riu ca se tréca de ceea parte, ce ati cugetá voi despre mintea unui asemenea omu? Au nu l'ati numi scintitu? Vedeti inse Iub. A. unu asemenea scintitu este trufasiulu. Ca toti moritorii si elu este numai unu calatoriu pre pamentu. Scopulu calatoriei sale este viétia de veci, usia prin carea are se tréca acolo momentulu. Calea ce duce siguru la acésta viétia inse este credint'a crestinésca cu invetiaturile sale eterne, cu virtutile sale nobile si mantuitórie. „*Eu sum calea, adeverulu si viétia*“ (Ioan XIV. 6) „*celu ce ambla dupa mine, nu va amblá intru intunerecu, ci va avea lumina vietii*“ (id. VIII. 12) dice Mânt. Cristosu. Dar ambla óre trufasiulu pre acésta cale? Are elu credint'a? Posiede densulu virtuti? Da! are credint'a Satanei, virtutile lui Cainu. Ca si Satana parasindu calea umilintiei, ca si n'au Cain calcându legile firei, prin ingamfarea sa, prin egoismulu seu pangaresce credint'a si ucide pe fratele seu, sufletulu. Si cari sunt urmarile acéstui peccatu cumplitu? Multe si mari si grele intru adeveru! Trufasiulu Faraonu se inéca in undele marii, elu si calatorii sei si carale sale. Ingamfatulu Nabuhodonosor se degradéza pana la animalu si trufi'a lui Goliatu o imbrancesce tenerulu Davidu! Asia a fostu in trecutu asia e acuma, asia va fi si de aci inainte. Càci a esitu o vecinica sentintia, infricosiata si nestramutata dela Tronulu Celui Prea Inaltu: „*Celu ce se inaltia se va umili.*“ (Luca XVIII. 14.) Se va umili inca aici pre pamentu ingamfarea trufasiului. Si totasi nu se va indreptá, nici nuse va pocai, ci impetritu cum a traitu va si mori si va merge la loculu acel'a: „*unde focul lui nu se stinge si vermele lui nu móre*“ (Isaia LXVI. 24) in veci, in veci!

Din cele pana aci dise ati potutu vedea Iub. A. cât de greu si cât de apasatoriu este peccatulu trufiei. Trufi'a este mam'a tuturoru peccatoru si ur-

marile ei sunt infricosiate. Aterna dela voi se ve feriti de acestu pecatu si de ale lui urmari, căci vi sta in potere a fi umiliti fara dejosire, inhibitori, drepti, sinceri. „Dreptu aceea plecati-ve cu umilintia sub man'a cea tare a lui Ddiu, ca se ve inaltie in timpu printiosu.“ (I. Petru V. 3).

Era Tu Dómnne, Ddiule, celu mare si inaltu neajunsu si nespusu, carele ai facutu pre omu se se inchine Tie, celu ce primesci sufletulu umilitu si nu urgisesci inim'a sdrobíta si infranta, nu-Ti întorce fati'a. Ta de catra noi servii tei. Eca Dómnne am gresitu, inimile nóstre s'au ingamfatu si ochii nostri s'au inaltiatu. Tu inse ne ierta pre noi si ni da credinti'a sutasiului, pocainti'a lui Davidu, umilinti'a vamesiului si ne fii noue induratu peccatosiloru, ca se fimu nu numai chiamatii, ci si alesii Tei. Amin.

Sredistea-mica 9 Ianuariu 1882.

Mihaiu Juica
presbit. or. rom.

D i v e r s e .

* **Denumirea Patriarchului serbescu de Carloveti.** Maiestatea Sa Regele Apostolicu refusând confirmarea prea inalta a alegerei de patriarchu serbescu, severita in persón'a Episcopului Teofan Zsivcovicu, in 6 a lun. cur. a denumitu de Metropolitu si Patriarchu alu Carlovetiului pe Preasantitulu *Ghermanu Angelics*, Episcopulu Baciului. In Nr. 52 alu acestei foi, din anulu trecut, noi am defnitu positiunea nesigura a bisericeii ortodoxe orientale in Ungaria; dar n'am fi indrasnitu a cugetá nici macar pe unu momentu, ca intr'unu statú constitutionalu si liberalu sá se respecteze atâtu de putienu libertatea consciintiei. Căci ce insemnéza alt-ceva desconsiderarea sufragiului datu de congresulu din Carloveti la alegerea de Patriarchu, daca nu cea mai flagranta vatamare pentru libertatea consciintiei reprezentantiloru poporului?

C o n c u r s e .

Conformu decisului Venert. Consist. alu Aradului din 5/17 Noemvre a. c. Nr. 2417/630 scol. prin această se publica concursu pentru suplinirea statiunei invetiatoresci gr. or. din *Cenadulu-Serb.* Cottul. Torontalu cu terminu de alegere pre **30 Ian. 1882.**

Emolumintele sunt:

1. Cuartiru liberu cu 2. chilio in localitatea scólei.
2. Salariu ficu de 266. fl. v. a.
3. 50 chible respective 30 hectolitre de grâu de a II clasa
4. 2 jugere pamentu aratoriu, si o gradina estravilana de 400 □
5. Pentru lemne pe séma invetiatoriului 20 fl. v. a.
6. Pentru conferintiele invetiatoresci comitetulu se va ingrigi pentru diurne. si trasura.
7. Stola dela ingropaciuni mici 20 cr. mari 50 cr. éra pentru prohodulu in biserica 1 fl. v. a.
8. Pausialu scripturisticu 6 fl.

Aci se observéza că din salariulu ficu. Nr. 2. si din deputatulu in grau Nr. 3. pensionatulu docinte pana va fi in viétia are se capete 1/4 parte,

Alesulu invetiatoriu numai dupa serviciu de 1 anu de proba, se va recomanda Venerat. Consist. din partea Comitetului paroch. spre aprobare.

Alesulu invetiatoriu va fi indatoratu a purta agendele scripturistice ale Comit. paroch. gratis.

Recursele instruate in sensulu st. organicu adjustate cu testimoniu preparandialu, de calificatiune pentru Clasa I. sau de frunte, cu atestatu de moralitate, adresate Comit. paroch. din Cenadulu Serbu. voru fi a-se trimite PT. Dnu inspectoru Teodoru Popovicu in Sietinu (Sajteny) pana la diu'a alegeri.

Dela recurrenti se cere ase presentá in Sf. Biserica din locu, de asi arata desteritatea in tipicu, si cantari.

Cei ce voru precepe aptu limb'a germana si magiara voru fi preferiti.

Cenadulu Serbu. 2/14 Ianuariu. 1882.

Comitetulu parochialu.

Cu invoiria mea **Teodoru Popovicu** parochu insp. Scol.

Pentru postulu de capelanu-invetiatoriu langa preotulu lipsitu de vedere Genadiu Dobrei din *Revetisiu*, in protopresbiteratulu Ienopolei — in urm'a dispusetiunei Prea Santiei Sale Domnului Episcopu diecesanu de datulu 18 Decembre 1881 Nru 2917 — prin acést'a se escrie concursu cu terminu de alegere pe **17 Ianuariu 1882**, pana candu recurintii voru avea a-si snbsterne recursele sale subscrisului comitetu si a se presentá in biserica spre a se face cunoscutu alegetoriloru.

Venitele capelanului-invetiatoriu sunt:

1. de 1/4 sesiune de pamentu aratoriu
2. biru dela 55 case câte o mesura cucuruza
3. jumetate din stolele indatinat
4. 120 fl. ca salariu invetiatorescu
5. 10 sinice bucate
6. 6 stingeni de lemne, din cari se se incaldiesca si scól'a
7. 2 jugere pamentu invetiatorescu
8. cuartiru liberu si dóue gradini.

Revetisiu, la 23 Decembre 1881

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Cornea** m. p. protopresbiteru.

Din lips'a competentiloru netienenduse alegere, a 2 óra se escrie concursu pre statiunea preotiesca din *Hodosiu*, cu terminulu de alegere pre **24. Ianuariu 1882. st. v.**

Emolumintele sunt: 1. sesiune pamentu aratoriu cu fanétia, cuartiru liberu cu gradina, dela o cununie 4 fl. dela inmormentare preste 7 ani 3 fl. pana la 7 ani 1 fl. dela o molitva 20 cr. si dela 84 casi de fiescecare Nr. de casa 31 litre bucate, jumate grâu, jumetate cucuradiu.

Doritorii de a ocupa acestu postu suntu avisati ca recursele loru instruate conformu statului organicu, adresate subscrisului comitetu parochialu, se le astérna Prea onoratului Domnu protopresviteru tractulu, si pana la alegere se se presenteze in vreun'a dumineca séu serbatóre la sfânta biserice'a, spre a-si areta desteritatea in cantari si tipicu.

Hodosiu, la 26. Decembre 1881. st. v.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: **Ioanu Tieranu** prot.